

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA PTUJ

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: »DOM OFA«, PTUJ, Prečernova ulica, soba 19. CER RACUN: NARODNA BANKA PTUJ 645-90603-3

TELEFON: 143 in 168 — POSTNI

PREDAL: PTUJ

Leto III. — Štev. 1

Izhaja tedensko

Ptuj, 6. januarja 1950

Mesečna naročnina din 14.—

Cenr din 3.—

Novoletna poslanica maršala Tita

Naj bo srečno novo 1950. leto

vsem državljanom naše socialistične domovine!

Ob vstopu v novo leto je potrebno, da se še enkrat ozremo na preteklo 1949. leto, da se vsaj bežno ozremo na tretje leto nadčloveških naporov v borbi našega delovnega ljudstva za ustvaritev lepše bodočnosti. Delovni ljudje naše socialistične države so lahko ponosni na rezultate svojih naporov, na ogromne uspehe, ki so jih dosegli to leto na poti v socializem.

V referatih tovarišev v proračunski debati na zasedanju Ljudske skupščine se je izčrpno govorilo o doseženih rezultatih pri izvršitvi plana tretjega leta naše petletke. Jaz bi se dotaknil samo nekaterih stvari, za katere menim, da je treba o njih spregovoriti in jih poudariti.

Leto 1949 je bilo za naše narode — kakor prejšnje — leto težkih naporov. To je bilo leto neprestane vztrajne borbe za uresničenje našega petletnega plana, za zgraditev socializma v naši državi, borbe za zmago resnice nad lažmi in klevetami. Tempo te izgradnje je zelo hiter in zahteva od našega delovnega ljudstva največje prizadevanje na vseh poljih dejavnosti. Toda naše delovno ljudstvo je v tem letu držalo ta silen tempo, kar je kronano s velikanskimi uspehi v izvrševanju plana brez ozira na mnoge ovire in vse močnejše težave.

Takšen tempo in takšne napore so zahtevale ne samo naše notranje potrebe, da čim hitreje ustvarimo boljše življenjske pogoje za delovno ljudstvo naše socialistične države, temveč tudi zunanje politične in ekonomski razlogi, ki so nam vsiljeni iz sovražnih pobud od vodstev vzhodnih držav s Sovjetsko zvezo na čelu. Neznansko ravnanje z ukinitvijo trgovinskih in drugih pogodb, odlašanje s plačevanjem reparacij — primer Madžarske itd. — vse to je povzročilo nepotrebna, večja bremena za naše delovno ljudstvo. Toda to delovno ljudstvo je s svojim prizadevanjem in delovnim heroizmom dalo dostojen odgovor: nadomestilo je ono, kar so nam odrekli lažiprijatelji naših narodov.

Mi smo z uspehom končali tretje leto petletnega gospodarskega plana, z našimi lastnimi silami smo ga izvršili s 100,4 odstotki. Ko govorimo o naših lastnih silah, pri tem mislimo, da smo v polnem smislu te besede izvršili letošnji plan brez vsake pomoči od zunaj. Nismo popadli, kakor so prerokovali dozdnevni prijatelji naše države, ki so vztrajno trdili, da brez njih ni mogoče graditi socializma. Nismo se prodali kapitalizmu, kakor so nas obrekovali in nas še danes obrekujejo. Nismo šli na obnovitev kapitalizma, kakor so trdili in kakor še vedno trdijo modrijani iz informbiroja, nego vse hitreje in hitreje napredujemo v zgraditvi naše srečne in resnične socialistične države.

Mnogo pišejo v svetu o posojilih, ki jih je naša država dobila v Ameriki. Tem posojilom, ki so majhna glede na naše ekonomske možnosti, žele vsi dati veliko večji pomen, kot pa ga za nas predstavljajo.

Mi smo dosti dobili posojilo od dveh ustanov v Ameriki: od Banke za izvoz in od Valutnega fonda. Verjetno bodo v kratkem odobrili posojilo od Mednarodne banke. Ta posojila se bodo mogla realizirati šele v letu 1950-51. Torej smo mi izvršili tri leta našega petletnega gospodarskega plana brez posojil v inozemstvu. V teh treh letih smo kupili mnogoštevne stroje in surovine v inozemstvu samo s tem, kar so prigrisnole žuljave roke naših ljudi v rudnikih, gozdovih, tovarnah, v kmetijah itd. Bilo bi nespametno trditi, da ta posojila, ki smo jih dosedaj dobili, ne bi bila koristna in ne bi pomenila določene olajšave za naše delovne ljudi v zadnjih letih naše petletke. Predstavljala bodo olajšanje za naše delovne ljudi, kakor so olajšava razne trgovinske pogodbe, ki smo jih sklenili in ki jih bomo v bodoče sklenili z industrijsko razvijenimi zahodnimi državami. Toda sleherni naš državljan mora vedeti, da nihče od nas ne zahteva niti mislo mi nikoli pristati na to, da bi dali kakršne koli politične koncesije kot protiuslugo za sklenitev trgovinskih ali podobnih pogodb. To govorimo samo naš obrekovalci, ki pokajo od jeze, ker nas niso mogli izolirati od zahoda kakor so nas izločili od vzhoda. Mi smo do danes ekonomsko sodelovali bomo tudi v bodoče sodelovali z vsemi onimi državami, ki bodo spoštovale enakopravnost v tem sodelovanju. To in tako sodelovanje ni male koristi, ker nam omogoča, da pospešeno zgradimo socializem v naši državi, da olaj-

šamo breme našemu delovnemu ljudstvu, da mu še sedaj izboljšamo življenjske pogoje. Na drugi strani pa ni nobenega dvoma, da enakopravno, samo ekonomsko sodelovanje brez političnih koncesij ne bi koristilo tudi državi, ki trguje z nami

delovne sile za težko industrijo. Še več, so primeri, da iz takih podjetij odvajajo delovno silo na razna druga dela, ponekod pa vzamejo celo tiste, ki so za te industrije nujno potrebni. S tako prakso se tebe odločno preneha! Preskrbeti

stopu zime v mestih sploh nismo imeli premoga za prebivalstvo. V nevarnosti, da ostanejo mestni prebivalci brez kuriva, je KPJ apelirala na svoje člane in 14.000 članov KPJ se je prostovoljno prijavilo in šlo na delo v rudnike, da nakopljejo dovolj premoga. Tako je bila odstranjena kriza kuriva v mestih. Medtem ko so na eni strani slabosti, na katere sem opozoril, pa je ogromno rudarskih delavcev delalo velike napore, da nadomestijo pomanjkljivo mehanizacijo in da dajo čim več premoga in rud. V rudarstvu so se pojavili taki heroji dela kot so: Sirotnovič, Babalič, Ibrahim Trako, Risto Mijalovič, Anton Zagoršek, Ante Bičič, Spiro Todorov, Sujo Vreva, Ljubiša Jovanovič, Djordje Pavlovič, Jože Risti, Kosta Mitkovski, Salko Hukič in mnogi drugi, ki so dali s svojimi metodami dela velike rezultate v pridobivanju rude in premoga in postali nosilci socialističnega udarniškega dela, s čimer so dali svetel zgled tudi drugim.

Prepričan sem, da bodo naši rudarji v letu 1950 s še večjim zagonom in množično vodilno borbo za izpolnitev četrtega leta našega petletnega plana. Pri tem pa je treba odpraviti tiste slabosti, ki sem jih tu navedel. Treba je odpraviti izostajanje od dela, fluktuacijo in pretrpano praznovanje. Ljudska fronta pa mora postaviti vse sile, da naši rudniki ne bodo trpeli pomanjkanja delovne sile. Ljudska oblast mora temu vprašanju stalno posvečati največjo pozornost, ker je od uspeha v rudarstvu močno odvisna uspešna izvršitev naše petletke. Država bo s svoje strani storila vse, da se bo st. javniško vprašanje še hitreje reševalo, da se bo zgradilo zadostno število stanovanj in drugih ustanov v rudarskih naselbinah.

Vprašanje zgraditve stanovanjskih poslopj je bilo postavljeno v preteklem letu kot vprašanje, ki ima prioriteto v kapitalni izgraditvi petletnega plana. Skupno je bilo v letu 1949 popolnoma dograjenih 29.021 objektov s 6.070.643 kvadratnih metrov stanovanjske površine, nedovršenih je ostalo 14 tisoč 431 poslopj. Od tega je za stanovanja popolnoma zgrajenih 5497 visokih stanovanjskih zgradb z 1.863.280 kvadratnih metrov stanovanjske površine, a 1269 stanovanjskih poslopj je ostalo še nedovršenih. Poudarjam pa, da so tu navedene samo visoke stavbe, niso pa upoštevane razne adaptacije in kmečke hiše.

Zgrajenih in položenih je 202,8 km železniških prog in 197 kilometrov spodnjega stroja, ne računajoč pri tem ozko tirne, gozdne in pomožne gradbene proge.

Posebej je treba poudariti dejstvo, da smo leta 1949 izvršili preostalih 89% del na avtocesti, to je zgradili in dovršili smo še 261 km tega največjega objekta naše petletke.

V letu 1949 je bil izvršen celotni petletni plan pogozdovanja s 102% in tako dalje.

Glavna naša težava pri kapitalni zgraditvi je v pomanjkanju delovne sile. Zaradi nezadostne mehanizacije v stavbarstvu je zlasti v tej panogi zaposlenih delavcev in je bila v tem največja pomanjkljivost. V letu 1950, zlasti pa 1951 bo mehanizacija, ki jo bomo dobili iz inozemstva na račun dobijenih posojil, precej olmila krizo delovne sile, kar velja, kakor sem že rekel, tudi za druge panoge, gozdno industrijo, promet, kmetijstvo itd. V letu 1949 je prišlo še posebno do izraza tekmovanje v naši industriji in v gospodarstvu sploh. Tekmovanje podjetja s podjetjem, brigade z brigado, rudnika z rudnikom itd., vse to je pomemben prispevek za dvig proizvodnosti in proizvodnjo sploh. Posebne pomena je to tekmovanje v naši lahki industriji. Vse večje in večje število je onih, ki so že končali svoj petletni plan ali pa ga dokončujejo. Ta pojav delovnega heroizma zajema delavce in delavke ne samo v industriji, temveč tudi v kmetijstvu in drugih panogah našega gospodarstva. Sonja Erbežnik, Ante Mrkonjič, Fran Sajber, Peter Bila, Djordje Tones, Vaso Putarič, Djuka Radošević Vlado Stefanovič in mnogi drugi naši ljudje, to so veliki ljudje naše borbe za socialistično graditev. Vsak dan dobivam brzojavke, v katerih mi posamezniki ali celotni kolektivji sporočajo, da so pred rokom izvršili letni ali da so že izvršili petletni plan. To so najlepši darovi naši socialistični državi. V njih je izražena zvestoba in ljubezen našega delovnega ljudstva do naše države. Na ti soče in desetisoče brzojav, ki prihajajo dan za dnem od naših delovnih

ljudi in pripadnikov naše armade iz vseh krajev naše države, govore o nemajni veri in ljubezni do naše socialistične države, veri v pravilnost naše poti in v zmago socializma v naši državi.

V razvoju našega kmetijstva so doseženi najpomembnejši rezultati za področju socialistične preobrazbe naše vasi. Število kmečkih obdelovalnih zadrug je naraslo čez 6500, s približno 324.000 gospodarstvi, ki imajo 1.762.614 hektarov zemlje. To so zelo veliki uspehi, ki jasno kažejo, da gre socialistična preobrazba naše vasi vztrajno in s polnim zaletom h končni zmagi.

Pri tej priložnosti bi želel poudariti nekatere negativne pojave pri delu za preobrazbo vasi. Pri organizaciji kmečkih obdelovalnih zadrug so bile v nekaterih krajih razne napake, ki se v bodoče nikakor ne smejo ponoviti. V želji, da bi organizirali čim večje število zadrug, nekateri voditelji niso vedno upoštevali načela resnične prostovoljnosti in so s tem škodovali razvoj kmetijstva. Bilo je precej pojavov, da so hoteli čim več zadrug, pa so jih ustanavljali tam, kjer nimajo nobenih pogojev za razvoj, marveč postanejo breme za socialistično gospodarstvo naše države. Poudariti moram, da je tudi v bodoče treba posvetiti še več pozornosti krepitevi že obstoječih kmečkih obdelovalnih zadrug in delati na to, da postanejo kmečke obdelovalne zadruge zares prava socialistična gospodarstva, tovarne kmetijskih pridelkov. Ta socialistična gospodarstva se po svojem značaju ne morejo razlikovati od naših socialističnih industrijskih gospodarstev. Krepi kmetijsko kmečke obdelovalne zadruge, jih čim bolj oskrbeti s potrebnimi kmetijskimi surovinami, jih organizacijsko okrepiti in spoštovati resnično prostovoljnost pri vstopu vanje, to je naloga naših voditeljev, ki delajo pri organizaciji kmečkih obdelovalnih zadrug. Kvalitetno izboljšanje, organizacijska in ekonomska krepitev kmečkih obdelovalnih zadrug bo najboljši stimulans za kmete izven kmečkih obdelovalnih zadrug, ki še nimajo dovolj zaupanja vanje. Treba je upoštevati, da je prav metoda neprostovoljnosti, kakor so se je posluževati ponekod nekateri vodilni ljudje, bila vzrok, da so prišli v kmečke obdelovalne zadruge tudi sovražni elementi, razni špekulanti, ki so kmečki obdelovalnim zadrugam povzročili samo škodo. Zadruge ne smejo biti zatočišče za razne špekulante in sabotežje, ker bodo v vsakem primeru ovirali razvoj zadrug. Zaradi industrializacije je vsak dan vse večja potreba po kmetijskih pridelkih. Zato je potrebno posvetiti največjo pozornost kmetijstvu: izboljšati kvaliteto obdelovalne zemlje, zasejati sleherni ped zemlje, to je dolžnost vseh poštenih delovnih ljudi naše vasi. Naše kmečke obdelovalne zadruge morajo v tem prednjačiti in dati državi čim več kmetijskih pridelkov.

SOCIALNO SKRBSTVO

V preteklem letu je vlada sprejela uredbo o zaščiti nosečih žena in doječih mater, ki odraža skrb socialistične države za mater in otroka. Razen tega je bilo posvečeno več pozornosti ustanavljanju dečjih jasl in Didov tako, da je danes v 742 ustanovah oskrbovanih 19.948 otrok, kar pomeni povečanje števila ustanov v odnosu do leta 1948 na 136%. Da bi se našim otrokom omogočilo šolanje, strokovno usposabljanje in vzgoja, je bilo odprtih v naši državi 1062 domov za učence v gospodarstvu, internatov, srednjih in strokovnih šol, v katerih je 127.931 učenec. Oskrbovanih je 60 tisoč 320 otrok, ki so v dečjih domovih, srednješolskih internatih ter domovih za učence v gospodarstvu, toda še vedno je največje število otrok pri svojih sorodnikih ali drugih rodbinah. Posnovljenih je bilo v 1949. letu 161.679 otrok in mladincev v 604 letoviščih, medtem ko je bilo leta 1948 samo 34.788, v letu 1947 pa 36.166, v letu 1948 pa 114.000 otrok. Da bi pomagali zaposlenim staršem in izboljšali prehrano otrok v družinah, je bilo odprtih 7775 šolskih kuhinj, v katerih se je hranilo 213.144 šolskih otrok. Na spodbudo zvezne vlade je bilo od-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Državljan, državljanka!

V naši zunanji politiki je naša socialistična država v letu 1949 zabeležila vidne uspehe. Iz poročila zunanjega ministra tov. Kardelja, ki ga je imel te dni v Ljudski skupščini, se vidi, da je v tem letu propadel poskus politične osamitve naše države, za kar so se trudili predstavniki ZSSR v Organizaciji združenih narodov. Vlada FLRJ Jugoslavije je odločno šla po poti vodenja samostojne zunanje politike, ki je zasnovana na strogi načelnosti v vseh mednarodnih vprašanjih. Načelnosti, ki sloni na vesstranskem mednarodnem sodelovanju za ohranitev miru na svetu, za spoštovanje neodvisnosti in suverenosti tudi malih držav. Prav tako je vlada naše socialistične države preko svojih predstavnikov zastopala in se bo tudi v bodoče strogo držala načela, da narodom, ki teže za tem, da sami sebe upravljajo, ne bodo kratili pravice, da uresničijo te svoje težnje, da zares sami uravnavajo svojo usodo.

Taka načelna zunanja politika naše vlade je zelo dvignila ugled naše države v svetu. Mi bomo tudi v bodoče nadaljevali to pot, ker bomo samo tako največ prispevali k ohranitvi miru na svetu in okrepili neodvisnost naše socialistične domovine. Taka naša zunanja politika izvira iz značaja naše socialistične države in svobodoljubnega duha naših narodov. Ne zakulisna maklavelistična zunanja politika, temveč odkrita in poštena zunanja politika, ki mora biti zasnovana na strogi načelnosti, prežeta z duhom miroljubnosti, takšna politika je v skladu s težnjami naših državljanov, ker ustrezno koristim naše socialistične države.

Smatram za svojo dolžnost, da spregovorim nekaj besed o raznih slabostih, ki so škodljive za najvažnejše industrijske panoge, na primer za težko industrijo, rudarstvo, stavbinstvo in ki naravnost zahtevajo, da jih čimprej odpravimo.

Če vemo, kako ogromnega, odločilnega pomena je zgraditev naše težke industrije v splošnih naporih za zgraditev socializma v naši državi, potem morajo krajevne oblasti in za to odgovorni organi neprestano skrbeti kadar gre za mobilizacijo delovne sile za težko industrijo. Toda za to ni povsod dovolj razumevanja. So primeri, da ponekod krajevne oblasti in partijske organizacije ne ukrepajo vse potrebno za mobilizacijo

delovno silo za težko industrijo, to je naloga krajevnih oblasti partijskih organizacij in Ljudske fronte posebej. Zlasti je potrebno, da organizacije Ljudske fronte v letu 1950 postavijo za eno prvih nalog, da pošljejo svoje člane kot delavce v našo gospodarstvo.

Isti primer je tudi v rudarstvu. Z ozirom na ogromne naloge, ki jih je imelo rudarstvo v letu 1949, moram posebej poudariti, da so te napake prišlo do izraza najbolj v tej gospodarski panogi.

Znano je, kakšno vlogo ima rudarstvo v izvrševanju petletnega plana. Dajati mora ne samo nepretrgano dovolj premoga in rud za našo vedno močnejšo industrijo in vedno večji transport in vse večja mesta in naselbine, temveč tudi vse več raznih rud za izvoz, ker je to eno izmed glavnih sredstev za plačevanje strojev, surovin in drugih stvari, potrebnih za zgraditev naše industrije, za mehanizacijo raznih gospodarskih panog in dviganje življenjskega standarda naših državljanov na sploh. Lahko rečemo, da se je prav v rudarstvu v preteklem letu najtežje občutilo pomanjkanje delovne sile, kar se je še stopnjevalo zaradi slabe mehanizacije.

Razen težke industrije ima prioriteto pri nabavah v inozemstvu tudi naše rudarstvo. Večji del posojila, ki ga dobimo v Ameriki, gre za nabavo strojev in sredstev za mehanizacijo v našem rudarstvu, da bi se tako nadomestilo pomanjkanje delovne sile in povečalo pridobivanje sredstev za plačilo naših obveznosti v inozemstvu. Po drugi strani bo to ugodno vplivalo na znižanje izvoza tistih predmetov, ki so nam samim potrebni, katere pa smo danes prisiljeni izvažati in ki so še vedno glavna postavka v našem izvozu.

Toda ena osnovnih slabosti v našem rudarstvu je izredno velika fluktuacija in izostajanje od dela v rudnikih. Zakaj je to? V glavnem zaradi tega, ker dela v naših rudnikih veliko število kmečkih ljudi, ki imajo svoj kosček zemlje in hišo ter v polnem času izostajajo zaradi obdelave svoje zemlje. Drugič pa je to tudi zaradi tega, ker je prav v največjih rudniških revirjih ta polovica kmečkih ljudi pripadnikov raznih ver in pogosto praznovanje. To ovira pravilno delo v rudnikih. Fluktuacija in izostajanje od dela sta pripeljala že to jesen naše rudnike v težak položaj, ker ob na-

Novoletna poslanica maršala Tita

(Nadaljevanje s 1. strani)

prvih 331 otroških restavracij. Dopolnilni obrok od Mednarodnega fonda v višini 300 kalorij dnevno, z ustrežajočim prispevkom naše države, je dobilo preteklo leto povprečno vsak mesec okrog 600.000 otrok, nosečih žena in doječih mater. To je v najkrajših obdobjih rezultat dela za zaščito otrok v naši državi. Smatram, da je bilo še premalo storjenega, da bi smeli biti zadovoljni s temi rezultati. Ljudska oblast, od najvišje do najnižje, mora v prihodnjem letu to vprašanje reševati zelo resno.

Invalidine je izplačala vlada FLRJ v 1949. letu 3 milijarde 250 milijonov 310.694 din, rešenih je nadaljnjih 33.916 invalidnih zadev, v invalidskih internatih pa se je vzposobil 1740 osebnih invalidov. Danes dela v gospodarstvu 40.320 invalidov, kar pomeni povečanje za 138% v primeri z 1948. letom. Zdravljenje v zdraviliščih je uživalo 13.400 osebnih invalidov. Priporočiti je treba tudi to, da se je v 1949. letu vključilo v kmečke obdelovalne zadruge 34.275 vojnih invalidov. Prav tako je bila posvečena vsa pozornost gluhošem in slepim, katerih organizacije so zelo aktivne.

PROSVETA

V 1949. letu se je povečalo število osnovnih šol v naši državi. V 1949. letu na 101,04 odst., kar znaša v primeri s šolskim letom 1938-39 142,2 odst. Število vpisanih učencev je lani padlo v primeri s šolskim letom 1948-49 zaradi znižanja rojstev in zaradi vojne na 94,4 odst. Število učencev v šolah za splošno izobrazbo delavcev se je povečalo v primeri z 1948. letom na 142,6 odst., v delavskih tehnikumih pa na 156,7 odst. Število srednjih in strokovnih šol se je v primeri s šolskim letom 1948-49 povečalo na 104,5 odst., število umetniških šol pa na 126,4 odst.

ZNANOST

Materialni vzgoji za razvoj znanstvenega življenja v naši državi v 1949. letu se ne morejo niti primerjati s predvojnimi stanjem v Jugoslaviji. Prej so imele vse znanstvene akademije v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani na leto skupno 1.500.000 din po proračunu določenih sredstev. Tako je bilo v obdobju od 1939 do 1941. V minulem 1949. letu jim je bilo skupno z akademskim svetom zagotovljeno 196.909.000 din proračunskih sredstev in sredstev za kapitalno graditev. V minulem letu je bilo ustanovljenih več znanstvenih institutov, znanstvene akademije pa so dobile 40 novih institutov. Pri zveznih in republičkih resorih je bilo ustanovljeno po osvoboditvi 88 institutov, katerih delo je usmerjeno predvsem k reševanju nalog, važnih za našo gospodarsko graditev. Na tem področju so bili doseženi v minulem letu izredni uspehi, ki so prinesli državi velikanski prihranek sredstev.

V šolskem letu 1938-39 je bilo v Jugoslaviji 23 fakultet in 6 drugih visokih šol. Lani sta bili ustanovljeni novi univerze in Sarajevu in Skoplju. Na univerze in visoke šole se je v tem šolskem letu vpisalo 54.421 študentov, kar je nekaj manj kot lani, in sicer zaradi zmanjšanja števila študentov, ki so začeli študije prej in med vojno ter zaradi postopnega režima študija. Država stori vse, kar je mogoče, da bi zagotovila študentom stanovanje in potrebna sredstva za vzdrževanje. V šolskem letu 1948-49 je bil vsak drugi redni študent štipendist. To leto je bilo podeljenih 23.382 štipendij v znesku nad 45 milijonov dinarjev mesečno, v šolskem letu 1949-1950 pa je zagotovljenih 35.840 štipendij, kar pomeni, da bo 65,8 odst. rednih študentov prejemale štipendije.

Tudi na področju kulture smo imeli v minulem letu uspehe tako v književnosti kakor v glasbi in likovni umetnosti ter vseh drugih panogah kulturne delavnosti. Zanimanje naših ljudi za knjižna dela in kulturno življenje na sploh se je tako dvignilo, da ga ni mogoče primerjati s številom tiskanih knjig, ki ne krije potrebe čitaločega občinstva. Čeravno da leč presega število knjig, tiskanih pred vojno. V naši državi dela danes 56 gledališč in okrog 1000 diletantskih, pokazalo pa se je, da tudi to število ne za došča. Število kulturnoumetniških prosvetnih društev se je povišalo samo v Srbiji, Hrvaški in Makedoniji na 1320 z nad 100.000 članov. Štirih republičkih festivalov se je udeležilo 549 sekcij z nad 12.000 udeleženci. Knjižnice in čitalnice je v naši državi danes nad 10.000.

Glede na to, da je na prosvetnem in kulturnem področju še vedno dosti napak, je bilo te dni to vprašanje kot najvažnejše na dnevnem redu III. plenuma CK KPJ ter so bili sprejeti potrebni sklepi za njihovo likvidacijo.

DELOVNE AKCIJE LJUDSKE MLADINE

V 1949. letu je naša mladina z nevidnim delovnim heroizmom sodelovala pri prostovoljnih delih na vsej naši državi. Pri tem je delalo 200.497 mladincev in mladink, katerih je bilo 149.994 z vasi, 50.504 pa je bilo dijakov in študentov. Največji gradbišči Ljudske mladine so bili v preteklem letu avtomobilski cest, »Bratstvo-enotnost« in Novi Beograd, kjer je bilo razglašeno za udarne 1178 brigad. Z redi dela, bratstva in enotnosti, za zasluge za narod je bilo odlikovanih 180 brigad posamezno pa je bilo odlikovanih 473 mladincev. Z delovnih akcij mladine se je vključilo v gospodarstvo 16.151 mladincev, o mladinskih organizacijah na terenu pa še 63.109.

Tu moram naglasiti, da se bo v novem letu 1950 skoraj na polovico znižalo število članov Ljudske mladine, ki bo sodelovala na zveznih objektih. Mladina bo sodelovala bolj v krajevnih in republičkih delovnih akcijah. Razen tega je

treba v tem letu misliti na zdravstveno in fizično sposobnost mladincev in mladink za delo. Posvetiti moramo največjo pozornost zdravju naše mladine. Upoštevajoč zdravstveno stanje in fizično sposobnost, jo je treba bolj usmeriti na delo in podjetij, v raznih strokovnih šolah in na razne druge vsakodnevne delovne naloge.

Ljudska fronta je v letu 1949 ponovno dokazala, da je činitelj ogromne važnosti v socialistični graditvi. Naši frontovci so dali nad 314 milijonov delovnih ur v okviru prostovoljnih delovnih akcij. Poleg tega pa je v posebnih brigadah Ljudske fronte delalo nad milijon članov. Skupna vrednost dela Fronte znaša nad 7 milijard dinarjev.

Oprav sem samo mimogrede omenil nekatere pomanjkljivosti in slabosti v delu vodilnih ljudi v nekaterih krajih, to še ni dovolj, da bi dobili pravilno sliko o tem, kar je negativno in škodljivo v tem delu. Prvo, kar moram posebej poudariti, je nespoštovanje zakonov s strani nekaterih voditeljev v izvajanju raznih vladnih naredbi in uredb. Niso te navedbe in uredbne zveze in republičkih vlad tisto, kar bi izpizvalo nezadovoljstvo naših ljudi, temveč način, s katerim se ponekod izvajajo in kar so posebno pokazali nekateri kričeji primeri preteklega leta ob priliki raznih odkupov, mobilizacije delovne sile itd. Mi izdajamo zakone, ki jih mora spoštovati sleherni državljani, zlasti pa tisti, ki jih izvajajo. To se najbolj tiče ljudske oblasti in vseh onih, ki v imenu države opravljajo razne funkcije. Samo stroga zakonitost krepi zaupanje ljudstva v državo, samovolja in nezakonitost pa ruši to zaupanje. Tisti, ki zavestno kršijo zakone se morajo zavedati tudi tega, da bodo nosili vse zakonite posledice za tako ravnanje.

Razume se, da so na vasi razredni sovražniki, četudi maloštevilni, a vendarle so, ki se z vso silo upirajo izpolnjevanju svojih obveznosti do države, to je do naše socialistične skupnosti.

To je trdovraten nasprotnik naše socialistične ureditve in se težko spriznati z usodo. Gluh je in slep za vse novo pri nas. Kadar le more, skuša prevrtni državo za svoje egoistične namene. Njega se ne tiče skupnost, ne tista se ga stiska in nesreča drugih. Toda za take so zakoni, katerih težo bo moral občutiti. Zakoni so zato, da zadenejo krivce, ne nedolžne. Treba je budno vrvati našo socialistično skupnost in imeti do ljudstva človeški odnos. Ljudem je treba vedno pojasnjevati, dokazovati itd., ne pa nastopati surovo, administrativno, ali bolje rečeno, birokratsko. Nisi imajo ta o čemu stalno pred očmi vsi tisti, ki prihajajo neposredno ali posredno v stik z ljudstvom.

Naši narodi imajo iz davne globok čuti za pravico. Pojem pravice je globoko vtisnjen v dušo naših ljudi in prav zato krivico najbolj sovražijo. Naj nihče ne misli, da naši preprosti ljudje ne razumejo pojma socialistične pravice, ki temelji na interesih večine ljudstva, odnosa na interesih delovnih ljudi, na interesih naše socialistične skupnosti. Glede na to, naj oni, ki včasih nepremišljeno povzročajo težko krivico, ne mislijo, da je to v skladu s socialistično pravico, da je to v interesu naše socialistične skupnosti. Na drugi strani, naj vedo vsi oni, proti katerim bi nastopali krivično, da bodo na podlagi naših zakonov vedno našli zaščito in da jim bo popravljena storjena krivica.

Državljeni in državljanki! Stopamo v novo leto 1950, v leto novih naporov in težkoč, a tudi v leto novih uspehov, novih ustvarjalnih radosti. To bo leto petletke, v katerih si bodo novši naši delovni ljudje mogli veselo sporočiti, da so izpolnili petletni plan. Zato se našim delovnim ljudem ni treba bati nobenih težkoč, ker smo blizu končni zmagi v izpolnitvi petletnega plana.

Ob tej priložnosti se obračam do naših delovnih ljudi v težki industriji: Dajte čim več železa, jekla, strojev in orodja naši socialistični domovini! Razvijajte udarniško delo! Razvijajte racionalizatorstvo in novatorstvo! Vzajajte nove kadre za nove tovarne, ki so že zgrajene ali pa bodo v novem letu!

Obračam se na vas, delovne ljudi v naših rudnikih in na naftonosnih poljih, da povečate proizvodnjo premoga, raznih rud, nafte, koksa itd. Od vas je v veliki meri odvisno ne samo nemoteno delo v naših tovarnah, transportu, oskrbovanje z gorivom naših mest in delovnih naselij, temveč tudi to, ali bomo imeli dovolj raznih rud, da bomo mogli plačati razne stroje in surovine, ki smo jih kupili in ki jih bomo še kupovali v inozemstvu. Vaše rude se spreminjajo v naše socialistične tovarne, električne centrale, vse to pa pomeni zmago socializma v naši državi. Ne dovolite, da bi bilo v prihodnjem letu zopet mnogo izostankov in fluktuacij v rudarstvu. Pojasnite tistim, ki še niso zadostno spoznali, kakšno škodo povroča skupnost tako ravnanje, pojasnite jim, da je tudi zanje ogromne važnosti zmaga te orjaške delovne bitke za uresničitev lepšega in srečnejšega življenja za vse delovne ljudi naše dežele.

Obračam se na delavce in delavke naše lahke industrije, gozdarske industrije in prometne. Povečajte svoje udarniško delo, povečajte produktivnost dela, dajte deželi čim več produktov, da bi se čim hitreje dvignil življenjski standard vseh naših delavcev. Več tekstila, več obutve, več raznih življenjskih potrebščin, več predmetov za široko potrošnjo! To zavisi predvsem od vas, delovnih ljudi lahke industrije.

Delavci in delavke železniškega prometa in prometa splošno Vaš nalog je tudi v tem novem letu težka. Bodite vztrajni kot ste bili v letu 1949. Prizadevajte si, da bo nemoteno tekel naš promet, ki predstavlja življenjske žile

našega socialističnega organizma. Prizadevajte si, da bodo vaši vagoni, ladje, vlačilci in druga vozila vedno pravočasno natovljena in iztovorjena. Prizadevajte si tudi kvalitativno izboljšati naš promet, posebno na železnih, potniških vagonih itd.

Mladinci in mladinke! Vi ste v preteklem letu pokazali vsemu svetu znani delovni heroizem in požrtvovalnost v izgradnji naše dežele. Oračam se tudi v tem letu 1950 na vas z globokim prepričanjem, da boste tudi v 1950. letu napeli vse sile, da bomo izpolnili plan tega leta. Oračam se na vas tudi s tem, da se marljivo učite v raznih šolah, na univerzah in drugih visokih šolah, v srednjih in drugih strokovnih učiliščih. Prizadevajte si biti, čim boljše dijake, ker boste samo dobro izšolani in strokovno dobro vzgojeni, mogli najkoristneje služiti svoji socialistični domovini.

Tudi naši najmlajši, naši pionirji, morajo biti marljivi in dobri dijaki v 1950. letu. Morajo se marljivo pripravljati za bodočnost, ki jih čaka, svetla in polna vseh možnosti.

Naši učitelji, profesorji in vzgojitelji sploh imajo veliko in častno nalogo, vzgajati našo socialistično mlado generacijo. Oni imajo nalogo vzgojiti iz naše mladine ne samo sposobne strokovne kadre, temveč tudi po značaju prve državljane naše socialistične države, ljudi, ki bodo visoko cenili naše revolucionarne pridobitve, ki bodo ljubili svojo domovino, toda tudi znali ceniti pozitivne pridobitve drugih narodov, ki bodo gnili v sebi svobodoljubne tradicije naših prednikov, toda katerih ljubezen do svoje socialistične domovine ne bo motila, da bi bili hkrati tudi resnični internacionalisti.

Pri vzgajanju pravih socialističnih državljanov naše države ima izredno veliko vlogo tudi naša književnost, naša kultura sploh. Z ozirom na to si morajo naši književniki in ostali kulturni delavci prizadevati, da čim globlje spoznajo bistvo dogajanja v današnji dobi in da dajo kvalitativno čim boljše literarni odraz procesa revolucionarne preobrazbe naše socialistične dežele; da verno prikazujejo vse, kar je bilo pozitivnega v naši zgodovini, da si prizadevajo, da bo v njihovih literarnih delih res ovekovečena naša človeška borba naših narodov za svojo svobodo in za svojo srečnejšo bodočnost.

Naša znanost ima danes pogoje za poln razvoj in prepričan sem, da bodo naši znanstveniki v polni meri izkoristili vse možnosti, ker ima vloga znanosti v socialistični gradnji eno najvažnejših mest. Če doslej se je pokazalo, da so naši znanstveniki razumeli svoje naloge v splošnih naporih naših delovnih ljudi, v socialistični graditvi naše dežele. Naši znanstveniki so že dali naši socialistični državi dragocene rezultate svojega naporega znanstvenega dela. Prepričan sem, da bodo oni v bodočih letih s svojim znanstvenim delom lahko v ogromni meri olajšali in pospešili ne samo izvršitev petletnega plana, temveč tudi za zgraditev socializma sploh. Ko govorim o naših znanstvenikih, tedaj prštevam k njim vse one inženirje, arhitekte, zdravnike in druge strokovnjake, ki danes pogumno delajo na vedno novih in novih iznajdbah in delih, ter pogumno sprejemajo nove metode in brez bojazni iščejo ter tudi najdejo vedno nove in nove poti za pospešeno izgradnjo socializma v naši državi z lastnimi ustvarjalnimi silami.

Tovariši in tovarišice člani Ljudske fronte! V letu 1950 morate z nezmanjšanim elanom sodelovati pri izgradnji naše dežele. Tu govorim onim članom Ljudske fronte, ki niso že obremenjeni z raznimi nalogami, ki sem jih prej navedel, to je onim, ki imajo v svojem vsakodnevnem delu bodisi v mestu ali na vasi še dovolj časa, ki ga lahko posvetijo koristnemu delu za našo skupnost.

Posebno Ljudska fronta na vasi mora vložiti vse svoje sile, da da iz svojih vrst čim več delovne sile v podlta in razne objekte. Prepričan sem, da bo z vztrajnim prizadevanjem Ljudske fronte vsaj v glavnem premagano pomanjkanje delovne sile v naši državi.

Državljeni in državljanki! Nam vsem je jasno, kakšno so naše naloge v letu 1950 in na kakšno težavo lahko računamo pri njihovem izvrševanju. Nemojmo vse svoje sile, da jih homo nedvomno izvršili. V vseh splošnih naporih naših delovnih ljudi bo sodelovala tudi naša slavna armada, ki ima nalogo ne samo varovati temveč tudi graditi socializem v naši deželi. Naj bo srčno novo 1950. leto vsem državljanom naše socialistične domovine!

Novoletna jelka v Strnišču

Kolektiv tovarne aluminija v Strnišču je svečano proslavil Novoletno jelko s silvestrovanjem.

Aktiv učencev v gospodarstvu je pridelal. Novoletno jelko že v petek, dne 30. decembra z zelo dobro pripravljenim pestrim sporedom. Upravnik šole učencev v gospodarstvu je v svojem uvodnem govoru povedal pomen Novoletne jelke, prikazal uspehe aktivna kot vzornega, saj je prvi v ptuškem okraju, za kar je dobil priznanje in bil nagraden z radio aparatom OK LMS. V nadaljnjem izvajanju je povedal, da je vajeniški aktiv, organiziran v LMS, prispeval največ prostovoljnih delovnih ur v tovarni in na tovarniški ekonomiji.

Za učne uspehe ter za njihovo požrtvovalno zalaganje pri delu, za izvršene

Po uradnih podatkih je sedaj v Kanadi 900.000 brezposelnih in 150.000 delno zaposlenih delavcev.

V Italiji se nadaljujejo stavke iz protesta proti sklepu delodajalcev, da se množično odpuste delavci. V tovarnah »Fiat« je prenehalo delati 6000 delavcev. Tudi 20.000 delavcev kovinske industrije v Rimu se bori proti odpuščanju delavcev.

Rimska edlavska zbornica je objavila podatke, iz katerih je razvidno, da se je v preteklem mesecu zvišalo število brezposelnih v Italiji za 75.000.

Italijanske oblasti silijo v slovenskih vaseh, ki so bile priključene Italiji, starše slovenskih otrok, da naj podpisajo izjave, ki bi omogočile premestitev slovenskih otrok v italijanske šole. Starši tega niso hoteli storiti, zato so jim pred kratkim oblasti ponovno poslane pozive, da se izjavijo o svoji narodnostni pripadnosti. S tem izvajajo pritisk na starše, ki so zaposleni v italijanskih podjetjih in v državni službi, da bi iz strahu pred odpustom podpisali izjave ter s tem omogočili premestitev slovenskih otrok v italijanske šole.

Samo v decembru preteklega leta je ostalo v zahodni Nemčiji 230.000 delavcev in nameščencev brezposelnih. Skupno število brezposelnih znaša sedaj v britanski in ameriški coni Nemčije 730.000 ljudi.

Reuter poroča, da so bile v Egiptu splošne volitve, na katerih so volili 315 poslancev, medtem ko je bilo v prejšnji skupščini 260 poslancev. Volilno pravico je imelo tokrat približno 5 milijonov volivcev. Zadnje parlamentarne volitve so bile leta 1945.

Predvolivna borba med sardisti ki so bili doslej na krmilu, ter njihovimi nasprotniki vafidisti, je bila zelo srdita. Med spopadi je bilo ubitih 10 oseb. Izid volitev bodo kasneje objavljeni.

Vodstvo socialistične stranke v Bombay sporu, da je bilo telefonsko obveščeno, da je policija med svojim posredovanjem na socialističnem zborovanju uporabila orožje proti demonstrantom ter pri tem ubila 4, ranila 26 in zaprla 25 delavcev.

Med raznimi ukrepi za vključitev tržanskega gospodarstva v italijansko je bil sprejet sklep, da bodo dajali vsa dolgoročna posojila za javna dela samo po italijanskem kreditnem zavodu (Istituto di Credito Fondario delle Venerie) s sedežem v Veroni. Na tiskovni konferenci v predsedstvu cone v Trstu so sporočili, da se bo to delo preneslo od Tržanske hranilnice na italijanski kreditni zavod.

Predstavniki Ljudske oblasti v Strnišču so imeli prvo zasedanje

Dne 29. decembra 1949 se je vršilo prvo zasedanje prvega ljudskega odbora v Strnišču. Najstarejši član odbora tov. Maver Franc je v uvodnih besedah nakazal naloge novega ljudskega odbora. Predlagal je dnevni red, nakar je predsednik delovnega predsedstva tov. Kavtičnik nakazal razne probleme v gradnji tovarne aluminija ter v gradnji novega mesta Strnišče. Naglasil je, da novi odbor ni mti KLO, ni pa še tudi MLO, za kar pa bo verjetno v doglednem času imenovan. Pozval je novoizvoljene odbornike k pravilnemu izvrševanju svojih dolžnosti v izgradnji socializma.

V prvi LO Strnišče so bili izvoljeni sledeči tovariši in tovarišice:

prostovoljne ure, za požrtvovalno udeleževanje pri kulturno-prosvetnem delu in njihovo nenehno in vzorno udeleževanje pri delu Ljudske tehnike in fizikulturi, jih je tovarna za Novoletno jelko zelo bogato obdarila z oblekami, perilom in čevlji.

Članice AFZ z ostalimi masovnimi organizacijami so organizirale Novoletno jelko za naše najmlajše in jih obdarile z bogatimi darili. Kinodvorana je bila polna pionirčkov, ki so z začudenjem spremljali program in nestrono pričakovali razdeljevanje daril. Kako ne bi? Saj je to za njih nekaj novega, nekaj impozantnega, kar jim bo ostalo še dolgo v spominu.

Naivečja zahvala za to krasno pridelitev gre upravi tovarne, ki je prispevala 10.000 din. kolektivu tovarne, ki je na priležnost s prostovoljnimi prispevki 5000 dinarjev; posebna zahvala pa aktivnim članicam AFZ in predavateljcem šole učencev v gospodarstvu.

Ob tej priliki je postal aktiv učencev v gospodarstvu Novoletne čestitke ministru za delo tov. Greif-u. KČ.

Na osmem rednem zasedanju Ljudske skupščine FLRJ je bil sprejet predlog splošnega državnega proračuna za leto 1950.

V letu 1950 bodo znašali planirani dohodki 173.746.000.000 din, prav toliko pa tudi izdatki.

Dohodki iz gospodarstva bodo znašali 129.707.118.000 din, dohodki od prebivalcev 20.110.500.000 din, dohodki ustanov in uradov 3.928.382.000 din, drugi dohodki 12.000.000.000 ter presežek dohodkov 8.000.000.000 din.

Izdatki za investicije za kapitalno graditev in drugo financiranje gospodarstva iz proračuna bodo znašali 55.486.400.000 din, za investicije za družbeni standard 21.729.900.000 din, za prosveto in ljudsko kulturo 13.769.329.000 din, za socialno zdravstveno zaščito ljudstva 173.391.469.000 din, za narodno obrambo 28.000.000.000 din, za državno upravo, sodstvo in tožilstvo 15.422.054.000 din, za rezervne fonde vlade, obveznosti države in materialne rezerve 15.951.848.000 din.

Skupni porast dohodkov in izdatkov v razmerju do lanskega proračuna znaša 7,3%.

31. decembra pre. leta so iz ladje delnice »3. maja« na Reki splovili dva nova plovna objekta. To sta preko-oceanska motorna tovarna ladja »Titograd« 4000 ton nosilnosti ter remorker »Proleters«.

30. decembra preteklega leta je začela obratovati in dajati našemu gospodarstvu toliko potrebno električno energijo novozgrajena hidrocentrala Savica v bohinjskem kotu na Gorenjskem. Hidrocentrala je v celoti delo naših delavcev in iz domačega materiala. V letošnjem letu bodo centrale v Sloveniji proizvajale skoraj toliko električne energije, kakor pred vojno vsa Jugoslavija ali trikrat toliko, kakor vsa Slovenija pred vojno.

V Lozovcu pri Šibeniku bodo v tekočem mesecu začeli s proizvodnjo dur-aluminija, ki se uporablja zlasti v avtomobilski industriji za izdelovanje batov. Zlitina ima trdnost litga železa, je pa trikrat lažja.

Na prireditvah Novoletne jelke je bilo v ptuškem okraju obdarjenih skupno 17.800 otrok. 1000 daril je vsebovalo poleg jestvin tudi tekstilije in obuvalo.

V tovarni »Rade Končar« v Zagrebu so v preteklem letu izdelali 10 generatorjev. Generatorji so stroji, ki jih more izdelovati le industrija, ki je na visoki tehnični stopnji. Novi generatorji so omogočili začetek obratovanja številnih novih elektrarn v naši državi.

Za predsednika tov. K o k o l Anton, strojno ključavničarski mojster — brigadir, večkratni nagrajenec, udarnik in odlikovanec, eden najboljših strokovnjakov tovarne aluminija;

za podpredsednika tov. Maver Franc, delavce pri »Gradisac«;

za tajnika tov. Dobnik Slavica, nameščenka tovarne aluminija;

za člane tov.: Hojnik Franc, skladiščnik tovarne aluminija; Vnuk Lojze, normirec tovarne; Barlič Marijana, nameščenka tovarne; Magdič Milan, stan. ref. tovarne; Lesjak Frančeka, nameščenka »Gradisac«; Buž Stane, predsednik sindikata »Gradisac«; Petrovič Franc, poštni uslužb.; Menoni Alojz, zidar tovarne; Kavtičnik Ferdo, sekretar tovarne; Ruter Marija, nameščenka »Gradisac«; Dovečar Alojz, nameščenec »Gradisac«; Renko Konrad, delavec tovarne; Vidovič Marija, uslužbenka »Gradisac« in Žorž Miro, uslužbenec »Gradisac«.

Po izvolitvi 9 članskega izvršnega odbora, potrditvi mandatov in zapirski odbornikov je zastopnik OLO Ptuj tov. Kovačič čestital novoizvoljenim odbornikom ter jim predložil probleme, ki stojijo pred novim odborom. Dotaknil se je tudi podle in razdržalne politike, ki jo proti naši državi vodijo informbirojske države.

Predsednik tov. Kokoč se je v imenu vsega odbora zahvalil za zaupanje ter poudaril, da bo novi odbor svoje naloge mogel uspešno reševati, če bodo vsi odborniki sodelovali z množico pri delu in pri reševanju vseh življenjsko važnih vprašanj.

KČ.